

Konspekt lekcji języka polskiego

Temat: Czym jest misterium paschalne? – tworzymy definicję.

Przygotowanie: Mateusz Wrona

Etap edukacyjny: szkoła podstawowa, klasy 4-8

Przedmiot: język polski

Przewidziany czas trwania zajęć: 45 minut

Cel główny

Uczniowie:

- opracowują zagadnienie z wykorzystaniem skojarzeń,
- potrafią kategoryzować pojęcia,
- tworzą definicję słownikową.

Cele szczegółowe

Uczniowie:

- poznają wydarzenie kulturalne: Festiwal Misteria Paschalia,
- grupują swoje skojarzenia w gniazdach tematycznych,
- potrafią pracować ze słownikiem,
- dokonują analizy pojęcia „misterium” oraz „Pascha”,
- dokonują syntezy zgromadzonych informacji,
- formułują swoją definicję pojęcia „misterium paschalne”,
- potrafią wyjaśnić znaczenie nazwy Festiwalu Misteria Paschalia.

Metody kształcenia: burza mózgów, mapa skojarzeń, metoda tekstu przewodniego, opis, pogadanka.

Formy pracy: indywidualna, zbiorowa.

ORGANIZATORZY

MECENAS KBF

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNER DLA KRAKOWA

PARTNER

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020

Materiały dydaktyczne:

Film „Misteria Paschalia 2018 The best of”, źródło:

<http://misteriapaschalia.com/multimedia/misteria-paschalia-2018-the-best-of>
[dostęp: 12.02.2020].

Strona internetowa „Wielkiego słownika języka polskiego”

<https://www.wsjp.pl/>, hasła: „misterium”, „Pascha” [dostęp: 12.02.2020].

Karty pracy – załączniki 1 i 2.

Wydrukowane hasła słownikowe: „misterium”, „Pascha” z „Wielkiego słownika języka polskiego” – załącznik 3.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ WSTĘPNA

- **(2 minuty) Przywitanie uczniów, czynności organizacyjne.**
- **(2 minuty) Prezentacja filmu „Misteria Paschalia 2018 The best of”, źródło:**
<http://misteriapaschalia.com/multimedia/misteria-paschalia-2018-the-best-of>
[dostęp: 12.02.2020].
- **(5 minut) Nauczyciel zadaje pytania dotyczące filmu:**
 - **Czego dotyczył film, który obejrzelismy?**
 - **Czy słyszeliście o Festiwalu Misteria Paschalia?**
 - **Gdzie się odbywa?**
 - **Jaką ma formę?**

Uczniowie zgłaszają się i udzielają odpowiedzi. Nauczyciel uzupełnia informacje. Jeśli uczniowie mają problem z udzieleniem odpowiedzi, nauczyciel charakteryzuje festiwal w formie opisu.

ORGANIZATORZY

MECENAS KBF

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNER DLA KRAKOWA

PARTNER

**MIS
TERIA
PAS
CHALIA
2.0**

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020

Najważniejsze informacje:

Misteria Paschalia to festiwal muzyczny odbywający się w Krakowie w okresie Wielkiego Tygodnia i Wielkanocy. Składa się z serii koncertów dawnej muzyki europejskiej. Festiwal nawiązuje do tradycji świąt wielkanocnych, a wiele z jego wydarzeń odbywa się w krakowskich kościołach. Misteria Paschalia są organizowane od 2004 roku przez Krakowskie Biuro Festiwalowe.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

Punkty 4 i 5 można zrealizować w dwóch wariantach. Wariant drugi jest zalecany dla klas starszych oraz uzdolnionych uczniów klas młodszych.

WARIANT PIERWSZY (dla klas 4-6)

- (7 minut) Nauczyciel zapisuje na tablicy temat lekcji i przedstawia cel zajęć:

Nazwa festiwalu pochodzi z łaciny, a w języku polskim brzmi misterium paschalne. Naszym dzisiejszym zadaniem będzie stworzenie definicji, czyli wyjaśnienie, co te wyrazy znaczą. Festiwal Misteria Paschalia odbywa się w okresie Wielkiego Tygodnia, dlatego zaczniemy od poszukiwania skojarzeń z Wielkanocą.

Nauczyciel na środku tablicy zapisuje dużymi literami wyraz „WIELKANOC”.

Uczniowie zgłaszają swoje skojarzenia i zapisują je wokół dużego napisu.

Propozycja wykonania zadania i przykładowe odpowiedzi:

PISANKA ZAJĄCZEK KURCZAK BARANEK

RODZINNE KOSZYCZEK WIELKI TYDZIEŃ ŚMINGUS-DYNGUS

SPOTKANIE (ŚWIĘCONKA)

 JAJKO **WIEKANOC** ALLELUJA

 ŚNIADANIE BABKA MĘKA JEZUSA GRÓB JEZUSA

 REZUREKCJA MAZUREK KRZYŻ DROGA KRZYŻOWA

(MASZ ŚWIĘTA)

ORGANIZATORZY

 Kraków

 kbf★

MECENAS KBF

 SUEMPOL

PARTNER STRATEGICZNY

 KRAKÓW AIRPORT

PARTNER DLA KRAKOWA

 GRUPA autorem

 BUKOVINA RESORT

PARTNER

 WODOCIĄGI Miasta Krakowa

**MIS
TERIA
PAS
CHALIA 2.0**

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020

- (7 minut) Po wykonaniu mapy skojarzeń nauczyciel rozdaje karty pracy (załącznik 1).

Uczniowie wykonują pierwsze zadanie z pomocą nauczyciela. Należy wyjaśnić, że skojarzenia wypisane na tablicy da się pogrupować w gniazda tematyczne.

Można je podzielić na trzy kategorie: wydarzenia i pojęcia biblijne, uroczystości kościelne, tradycje wielkanocne.

Uczniowie zgłaszają swoje propozycje, np.:

- Malowanie pisanek to tradycja wielkanocna.

Nauczyciel zakreśla wyraz „pisanka” kolorową kredą (pisakiem). Należy zaznaczyć w ten sposób wszystkie skojarzenia, używając innych kolorów kredy (pisaków) dla każdej z kategorii. Uczniowie w tym samym czasie wpisują skojarzenia w odpowiednie kolumny tabeli na karcie pracy.

Przykładowe wypełnienie tabeli:

Wydarzenia i pojęcia biblijne	Uroczystości kościelne	Tradycje wielkanocne
Grób Jezusa Zmartwychwstanie Męka Jezusa Droga krzyżowa Krzyż	Wielki Tydzień Rezurekcja (msza święta) Droga krzyżowa Alleluja (jako Wielkanoc)	Śmigus-dyngus Pisanka Koszyczek (święconka) Baranek Babka Grób Jezusa Jajko Kurczak Zajaczek Śniadanie Spotkanie rodzinne Alleluja (jako pieśń) Mazurek

ORGANIZATORZY

MECENAS KBF

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNER DLA KRAKOWA

PARTNER

**MIS
TERIA
PAS
CHALIA
2.0**

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020

WARIANT DRUGI (dla klas 7-8)

- (7 minut) Nauczyciel zapisuje na tablicy temat lekcji i przedstawia cel zajęć:

Nazwa festiwalu pochodzi z łaciny, a w języku polskim brzmi misterium paschalne.

Naszym dzisiejszym zadaniem będzie stworzenie definicji tego zwrotu. Przyjrzyjmy się teraz programowi Festiwalu Misteria Paschalia. Zapiszę na tablicy kilka tytułów tegorocznych koncertów, które ułatwią nam wyjaśnienie tego pojęcia.

Nauczyciel zapisuje na tablicy: „Łzy zmartwychwstania”, „Pasja wg św. Jana”, „Stabat Mater”, „Nieszpory wielkanocne”, „Hymny chwały”.

Uczniowie mają powiązać ze sobą podane tytuły i odkryć, co je łączy.

W razie problemów z wykonaniem polecenia nauczyciel udziela wskazówek, np.:

- pasja to opis męki i śmierci Chrystusa w Ewangelii, pasją nazywamy także dzieła muzyczne, malarskie oraz rzeźby związane z tymi wydarzeniami;
- „Stabat Mater” to tytuł (także dzieła muzycznego) nawiązujący do łacińskiego tekstu: „Stabat Mater dolorosa”, co znaczy: „stała Matka bolejąca”. Chodzi tu o cierpiącą Matkę Boską, która stoi pod krzyżem Chrystusa;
- nieszpory to śpiewane wieczorne nabożeństwo odprawiane w dni świąteczne.

Przykładowa odpowiedź:

Łzy łączą się z cierpiącą pod krzyżem Matką Boską. Wiąże się to z pasją, czyli męką Jezusa. Św. Jan opisywał te wydarzenia w Ewangelii. „Hymn chwały” kojarzy się z pieśnią wychwalającą Boga i wyrażającą radość ze zmartwychwstania Chrystusa. „Łzy zmartwychwstania” mogą również oznaczać łzy radości po zmartwychwstaniu Pańskim. Natomiast wielkanocne nieszpory to nabożeństwo, które odnosi się do tych wydarzeń. Wszystkie tytuły wiążą się ze świętami wielkanocnymi.

- (7 minut) Po omówieniu skojarzeń nauczyciel rozdaje karty pracy (załącznik 2).

Uczniowie wykonują pierwsze zadanie samodzielnie. Po pięciu minutach chętni lub wskazani przez nauczyciela uczniowie prezentują swoje propozycje. Nauczyciel pyta, czy ktoś wpisał odpowiedź, która jeszcze nie padła. Kolejni uczniowie uzupełniają informacje. Dzięki takiej wymianie wszyscy mają pełną notatkę w karcie pracy.

ORGANIZATORZY

MECENAS KBF

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNER DLA KRAKOWA

PARTNER

MIS
TERIA
PAS
CHA
LIA 2.0

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020

Przykładowe wypełnienie tabeli:

Wydarzenia i pojęcia biblijne	Uroczystości kościelne	Tradycje wielkanocne
Męka Jezusa Pasja Droga krzyżowa Matka cierpiąca pod krzyżem Krzyż Grób Jezusa Zmartwychwstanie	Wielki Tydzień Rezurekcja (msza święta) Droga krzyżowa Nieszpory wielkanocne Hymny	Śmigus-dyngus Koszyczek (święconka) Grób Jezusa Śniadanie wielkanocne Spotkanie rodzinne

- (10 minut) Nauczyciel wyświetla definicje słownikowe wyrazów: „misterium” oraz „Pascha” ze strony internetowej „Wielkiego słownika języka polskiego”.

Misterium

https://www.wsjp.pl/index.php?id_hasla=10465&ind=0&w_szukaj=misterium
[dostęp: 12.02.2020].

Pascha

https://www.wsjp.pl/index.php?id_hasla=48868&ind=0&w_szukaj=Pascha
[dostęp: 12.02.2020].

W razie problemu z dostępem do Internetu można rozdać uczniom wydrukowane hasła (załącznik 3).

Uczniowie odczytują hasła słownikowe i omawiają każde z nich z pomocą nauczyciela.

W przypadku realizacji wariantu pierwszego nauczyciel stara się nakierować uczniów na odniesienia do mapy skojarzeń i tabeli z zadania 1.

ORGANIZATORZY

MECENAS KBF

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNER DLA KRAKOWA

PARTNER

**MIS
TERIA
PAS
CHA
LIA 2.0**

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020

Wskazówka: Jest to najtrudniejsza do realizacji część lekcji. Uczniowie klas młodszych mogą mieć problem z powiązaniem wszystkich wątków. W razie problemów niezbędna będzie pomoc nauczyciela, na przykład w formie wykładu:

Misterium to forma przedstawienia odgrywanego w średniowieczu. Misteria opowiadały historie biblijne, często o ukrzyżowaniu i zmartwychwstaniu Chrystusa. Można powiedzieć, że te misteria należą do tradycji wielkanocnych.

Misterium to także coś tajemniczego, trudnego do zrozumienia dla człowieka, podobnie jak zmartwychwstanie Jezusa. Możemy to znaczenie połączyć z wydarzeniami biblijnymi.

Inne znaczenie tego słowa to uroczystość. Wiąże się ono z uroczystościami wielkanocnymi w kościele.

„Pascha” również ma kilka znaczeń. Jest to nazwa żydowskiego święta, ale także święta obchodzonego przez chrześcijan na pamiątkę zmartwychwstania Chrystusa. Termin „Pascha” może też oznaczać wydarzenia związane z męką i zmartwychwstaniem Jezusa.

- (5 minut) Omówiwszy hasła słownikowe, uczniowie przechodzą do zadania 2 z karty pracy.

Uczniowie mają za zadanie stworzyć własną definicję (hasło słownikowe) pojęcia misterium paschalne. Nauczyciel czuwa nad pracą uczniów. W razie potrzeby pomaga w tworzeniu definicji (warto przypomnieć uczniom, że hasło może mieć kilka znaczeń).

CZĘŚĆ KOŃCOWA

- (4 minuty) Wybrani uczniowie prezentują swoje definicje.

Spodziewane odpowiedzi:

misterium paschalne:

- wydarzenia z życia Jezusa Chrystusa,
- śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa,
- przedstawienia dotyczące śmierci i zmartwychwstania Jezusa,
- obchody związane z Wielkim Tygodniem,
- itp.

ORGANIZATORZY

MECENAS KBF

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNER DLA KRAKOWA

PARTNER

**MIS
TERIA
PAS
CHALIA
2.0**

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020

- (3 minuty) Na koniec nauczyciel zadaje pytanie podsumowujące zdobyte informacje:
Dlaczego muzyczny festiwal w Krakowie nosi nazwę „misteria paschalia”?

Spodziewane odpowiedzi:

- ponieważ odbywa się w Wielkim Tygodniu,
- ponieważ nawiązuje do tradycji wielkanocnych,
- ponieważ dotyczy śmierci i zmartwychwstania Jezusa,
- ponieważ składa się z przedstawień muzycznych,
- ponieważ koncerty odbywają się w kościołach.

- **Zakończenie lekcji.**

ORGANIZATORZY

MECENAS KBF

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNER DLA KRAKOWA

PARTNER

MIS
+ERIA
PAS
CHA
LIA2.0

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020

Załącznik 1

Karta pracy

Zadanie 1

Uzupełnij tabelę, wpisując skojarzenia do słowa „Wielkanoc” w odpowiednie kolumny.

Pamiętaj, aby skojarzenia pasowały do ogólnej kategorii.

Wydarzenia i pojęcia biblijne	Uroczystości	Tradycje

Zadanie 2

Na podstawie poznanych znaczeń wyrazów „misterium” oraz „Pascha” oraz tabeli z zadania 1 stwórz własną definicję zwrotu „misterium paschalne”.

misterium paschalne _____

ORGANIZATORZY

 Kraków kbf★

PARTNER DLA KRAKOWA

 GRUPA autoremo

 BUKOVINA RESORT

MECENAS KBF

 SUEMPOL

PARTNER

 WODOCIĄGI Miasta Krakowa

PARTNER STRATEGICZNY

 KRAKÓW AIRPORT

**MIS
+ERIA
PAS
CHA
LIA2.0**

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020

Załącznik 2

Karta pracy

Zadanie 1

Uzupełnij tabelę, korzystając z wcześniej sformułowanych wniosków. Wpisz w odpowiednie kolumny wydarzenia i pojęcia biblijne, uroczystości i tradycje związane z Wielkanocą.

Wydarzenia i pojęcia biblijne	Uroczystości	Tradycje

Zadanie 2

Na podstawie poznanych znaczeń wyrazów „misterium” oraz „Pascha” oraz tabeli z zadania 1 stwórz własną definicję zwrotu „misterium paschalne”.

misterium paschalne _____

ORGANIZATORZY

MECENAS KBF

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNER DLA KRAKOWA

PARTNER

**MIS
+ERIA
PAS
CHA
LIA2.0**

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020

Załącznik 3

misterium

Hasło ma wiele znaczeń

1. teatralne

charakterystyczny dla średniowiecza dramat dydaktyczny poruszający wątki biblijne lub związane z życiem świętych i męczenników;

2. starożytne

dawna rytualna uroczystość ku czci bóstwa, w której mogli brać udział jedynie wtajemniczeni;

3. tajemnica

zjawisko lub zdarzenie uznawane za skomplikowane, tajemnicze i trudne do pojęcia dla człowieka;

4. uroczysta czynność

czynność, którą wykonuje się w sposób szczególnie uroczysty, z powagą i skupieniem właściwym obrzędowi.

Pascha

Hasło ma wiele znaczeń:

1. w judaizmie

rel. święto obchodzone przez Żydów na pamiątkę wyjścia Izraelitów z niewoli egipskiej rozpoczynające się w pierwszą niedzielę po wiosennej pełni Księżycy, trwające siedem lub osiem dni;

2. w chrześcijaństwie

rel. święto obchodzone przez chrześcijan na pamiątkę zmartwychwstania Chrystusa, rozpoczynające się w niedzielę po pierwszej wiosennej pełni Księżycy;

3. Jezusa

rel. ogół wydarzeń związanych z męką i śmiercią Chrystusa, które upamiętnia się w chrześcijaństwie podczas święta Wielkanocy.

ORGANIZATORZY

MECENAS KBF

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNER DLA KRAKOWA

PARTNER

MIS
+ERIA
PAS
CHA
LIA2.0

#MisteriaPaschalia
#MisteriaPaschalia2020